

VELIKO ZIMSKO
SNIŽENJE

DO -70%

ULICA STOJA 14A, PULA

SAZNAJTE VIŠE

isprobaj

OBJAVLJENA KNJIGA

Belašićev zbornik isprava - povlastice, konstitucije, rezolucije, sporazumi, odluke i pravilnici važni za Pazinsku grofoviju i Grad Pazin: DJELO BEZ KOJEG SE VIŠE NEĆE MOĆI PISATI POVIJEST SREDIŠNJE ISTRE I LIBURNIJE

14.01.2019 06:02

Markus Leideck i Biserka Budicin

BELAŠIĆEV ZBORNİK ISPRAVA

Povlastice, konstitucije, rezolucije, sporazumi,
odluke i pravilnici važni za Pazinsku grofoviju i grad Pazin

Najčitanije

OTIŠAO JE JOŠ JEDAN DOBRI DUH
GRADA

TRAGIČNO PREMINUO najpoznatiji
pulski brk Karlo Konović - Brko

PULA: TUŽAN KRAJ POTRAGE ZA
NESTALIM

KARLO KONOVIĆ (73) za kojim se
tragalo od ponedjeljka PRONAĐEN
MRTAV U MORU NA PULSKOJ RIVI
NEDALEKO OD KAPIJE ULJANIKA

MORALA JE HITNO NA OPERACIJU

PITANJE ŽIVOTA I SMRTI: Teško
bolesnoj Puljanki nisu stigli nalazi jer
NEMA DOVOLJNO POŠTARA. Pošta:
Situacija se stabilizira, radimo na
poboljšanju dostave u Istri

U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU ZLATNOG
RTA I ŠKARABE

DIVLJAČ NEĆE U LOVIŠTE: Lovci
pronašli čak jedanaest divljih svinja u
rovinjskoj park šumi

TRAGIČNO

DJEČAK IZ SPLITA UTOPIO SE U
BAZENU U SARAJEVU. Svjedok iznio
detalje: "Ovo je sramota"

NOVA NEPRAVDA

Bivši predsjednik Uprave Uljanika
Gianni Rossanda i njegovi bliski
suradnici dobili zaostale plaće, VELIKI
DIO RADNIKA JOŠ NIJE

Autori, arhivisti iz Rijeke i Pazina Markus Leideck i Biserka Budicin u ovom vrijednom djelu realiziranom u sklopu projekta Ysterreich – Austrijska Istra, objavljuju dokument kojeg je 1715. sastavio carski bilježnik Patricio Giuseppe Bellassich (Patrik Josip Belašić)

Koncem protekle godine objavljena je knjiga "Belašićev zbornik isprava" Markusa Leidecka i Biserke Budicin, koja među koricama, kako se u njenom podnaslovu navodi, donosi povlastice, konstitucije, rezolucije, sporazume, odluke i pravilnike važne za Pazinsku grofoviju i grad Pazin.

Autori, arhivisti iz Rijeke i Pazina u ovom vrijednom djelu realiziranom u sklopu projekta Ysterreich – Austrijska Istra objavljuju dokument kojeg je 1715. sastavio carski bilježnik Patricio Giuseppe Bellassich (Patrik Josip Belašić). On je dokument prepisao na talijanski jezik, a s njemačkog ga je prije njega na talijanski preveo pićanski svećenik Tadija Glavinić. Zbornik je, prema sadržaju, kako je utvrdio Leideck, podjednako vezan uz Pazinsku grofoviju i grad Pazin, a obje su ga institucije koristile za definiranje obveza i prava. Osim ovog, naslovnog teksta, knjiga donosi i "Škrinju povlastica" nastalu prema Belašićevom zborniku između 1774. i 1776. za potrebe Pazinske grofovije.

Šest poglavlja

Knjiga "Belašićev zbornik" podijeljena je šest poglavlja. U prvom poglavlju Leideck se bavi datacijom i putem koji su knjige dokumenata prošle od svog nastanka u 18. stoljeću do naših dana. Za širu čitalačku publiku posebno je zanimljivo drugo poglavlje u kojem se obrađuju akti važni za Pazinsku grofoviju i grad Pazin u povijesnom i društvenom kontekstu, a nakon toga, što je izuzetno važno za stručnu javnost i istraživače, stranice su posvećene izvorima. Nakon uvodnih tekstova na 110 stranica, slijede transkripcije "Belašićeva zbornika", "Škrinjice povlastica Pazinske grofovije", te transkripcija i prijevod "Istarskog privilegija". Na kraju, umjesto zaključka, Leideck objavljuje raspravu "Prema diplomatskom zborniku središnje Istre i Liburnije".

Prvi, Belašićev svezak sadrži 35, a drugi, Škrinjica, 43 dokumenta koji uređuju život žitelja Pazinske grofovije, a sadržajno se odnose na povlastice staleža, komuna i stanovnika, isprave o poreznim obvezama i olakšicama podanika, reguliranje položaja i ovlasti klera, kaznene odredbe sadržane u pravilnicima koji se odnose na područje šire od austrijskog dijela Istre, vlastite interne odredbe o nasljeđivanju među podanicima prikazane kroz promjere, te odluke vezane uz žalbe protiv upravitelja vlastelinstava i kapetana.

Povlastice vazalima

Zbornik počinje prijepisom "Istarskog privilegija", ispravom kojim grof Albert III. Gorički 1365. daje povlastice svojim vazalima u Istri te uređuje odnose, prava i obveze, između svoje kuće i vitezova, vlastelina, plemića i drugih odličnika u Istri. Naime, grofovi Gorički u 12. su stoljeću kao zaštitnici porečkih biskupa od njih preuzeli pazinski posjed, a u 14. stoljeću izdali su ovu ispravu koja predstavlja temeljni dokument Istarske grofovije, kojoj su dali status posebne pokrajine u sklopu goričkih, kasnije i habsburških posjeda. Nakon smrti Alberta III. Goričkog vlast nad Istrom preuzima porodica Habsburg, pa vojvode Leopold III. i Albert III. 1374. potvrđuju "Istarski privilegij" kojeg je nakon njih potvrdilo više austrijskih vladara, a posljednji među njima 1734. bio je car Karlo V.

Ova je isprava tijekom srednjeg vijeka i ranog novog vijeka bila dokaz statusa austrijske pokrajine u središnjoj Istri. Stoga autori ovu važnu ispravu na kraju knjige objavljuju u transkripciji na njemačkom jeziku i prijevodu na hrvatski jezik.

U nastavku Leideck donosi povijesni pregled promjena vlasništva nad Pazinskom grofovijom. Treba naglasiti kako se u ovom poglavlju donosi više do sada manje poznatih ili čak i nepoznatih podataka koji korigiraju dosadašnja saznanja o povijesti Pazinske grofovije i Pazina. Naime, do sada se povijest Pazinske grofovije redovito temeljila na djelu Camilla De Franceschija "Storia documentata della Contea di Pisino" iz 1963., koja ima određenih pogrešaka i pogrešnih interpretacija, a neke od njih ispravljene su u ovoj knjizi, što joj daje poseban značaj. Do sada su se autori redovito, često i nekritički, oslanjali na De Franceschija, a od sada se o povijesti Pazinske grofovije i Pazina više neće moći govoriti i pisati bez ovoga djela.

Glas Istre

**DNEVNO
ONLINE
IZDANJE**

■ Najnovije

SLOVENIJA

Plagirana komedija renomiranog režisera i glumca izazvala kulturni skandal

MOSKVA

Sudarila se dva ruska borbena zrakoplova iznad Japanskog mora

VEČERAS U 19 SATI

"Kako uloviti neženju" besplatno u Kinu Valli

SEA STAR FESTIVAL U SVIBNJU

U Umag dolaze Sven Väth i Nina Kraviz!

POREČ

Obilježena 74. godišnjica smrti Joakima Rakovca

TOPLINSKI VAL

AUSTRALIJA: Oboreni toplinski rekordi. Od vrućina se tope ceste

PULA

Prometna akcija u cilju zaštite osoba s invaliditetom i povećanja njihove sigurnosti u prometu

BUDITE OPREZNI

50-godišnjakinja prevarena putem interneta, oštećena za nekoliko desetaka tisuća kuna

JEDNOGLASNO ODLUČILI

Iz proračuna 56 milijuna kuna za rad strankama i nezavisnim zastupnicima

Glas Istre

**DNEVNO
ONLINE
IZDANJE**

U povijesti središnje Istre posebno je zanimljiv, ali i važan događaj kada je rimsko-njemački kralj Fridrik III. 1452. svojoj supruzi Eleonori od Portugala prepisao kaštel i grad Pazin, uključujući vlastelinstvo i grofoviju sa svim gradovima, selima i kaštelima i svime što joj pripada na ime jutarnjice od 10 tisuća guldena. Jutarnjica je njemački tradicijsko-pravni običaj da se ženi sutradan, nakon svadbene proslave, daruje nekoliko vrijednih darova kako bi se u slučaju suprugove smrti mogla uzdržavati.

Razdoblje u kojem je Eleonora od Portugala vladala Pazinskom grofovijom obilježena je utjecajem sjevernjačke gotike u istarskoj umjetnosti.

Zbornik sadrži i više isprava i dopisa u obliku naredbi zakupcima Pazinske grofovije i dužnostima pazinskih kapetana koje se odnose na plaćanje poreza. Tako je nadvojvoda Karlo 1581. zakupcima Grofovije, braći Keutschach, zabranio da podanike koji duguju porez zatvaraju u tamnice pazinskog kaštela zajedno s zločincima, već na neko prikladnije mjesto.

Nesuglasice i sporazumi

Međutim, nisu svi vlasnici i kapetani iskorištavali podanike Pazinske grofovije, već su oko nesuglasica nastojali postići sporazume. Tako se Ivan Vajkard Auersperg s podanicima 1666. usuglasio da neće uvećati urbarijalne obveze i da će biti oslobođeni od izvanrednog poreza.

Belašić je u zbornik uvrstio i nekoliko uopćenih oduka i pravilnika o građanskim i kaznenim predmetima koji se odnose na više pokrajina, a ne samo na Pazinsku grofoviju. Njima se dopušta uhićenje zločinaca bez znanja vlastelina, a zanimljiva je odluka cara Ferdinanda II. kojim se zabranjuju psovke, vraćanje, priležništvo, preljub, pijanstvo i lihvarjenje.

Prema tadašnjim zakonima za vraćanje i bacanje uroka koji su utjecali na drugu osobu, predviđena je smrtna kazna spaljivanjem na lomači. Pri ispitivanju takvih optuženika koristio se kotač za ispitivanje. Među mnogim kaznenim djelima koja se navode je i silovanje, koje se kažnjavalo smrću mačem.

Zbornik sadrži i nekoliko povelja i naredbi koje se odnose na stjecanje imovine vjerskih ustanova i poslušnost podanika prema crkvenim vlastima. Radi se o prijenosu vlasništva nad nekretninama s podanika (oporučno, prodajom ili na druge načine) na crkvene ustanove, zbog čega je dolazilo do osipanja imovine podanika. Kako bi se to onemogućilo, vlasništvo se moglo prenijeti jedino uz odobrenje Kapetanata, a duhovnicima je zbog zlorabe položaja bilo zabranjeno sastavljanje oporuka. Uz ostalo, kapetan i drugi službenici Kapetanata i Grofovije, suci i župani komuna bili su dužni svećenike koji žive u konkubinatu prijaviti nadležnim crkvenim vlastima, kako bi ih one kaznile u skladu s prijestupom.

Dopuna prijepisa

U ovo izdanje je uz objavu "Belašićevog zbornika" u obliku dodatka uključena objava dopuna onih dijelova prijepisa isprava koje u zborniku nedostaju, a sadržane su u "Škrinji povlastica". Uz ove dopune u izdanje su uključene i preostale isprave iz "Škrinje povlastica" koje se ne nalaze u "Belašićevom zborniku". Tako se u "Škrinji povlastica" našao i patent Marije Terezije protiv dvoboja i okršaja prema kojem osobe uključene u dvoboj treba smaknuti. Uz to "Škrinja povlastica" sadrži i prijevod urbara iz 1578. za Lovran, te popis pazinskih kapetana od 1283. do 1788.

- Isprave i ostali akti objavljeni u ovom izdanju ne obrađuju imovinske mijene, dodjelu dužnosti niti razgraničenja među posjedima, već su one orijentirane na uređenje odnosa ponajprije unutar grada Pazina, a potom i ostalih mjesta Pazinske grofovije, predstavljaju važnu osnovu za buduća historiografska istraživanja. Iako vrlo vrijedne, objavljene isprave predstavljaju tek mali dio fundusa isprava za povijest Istre i Liburnije, koje se nalaze u baštinskim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu. Ove bi isprave u budućnosti trebalo objaviti u seriji izdanja pod zajedničkim nazivom "Diplomatički zbornik središnje Istre i Liburnije", napominje Leideck u zaključku "Belašićeva zbornika".

Treba napomenuti da je ovo izdanje izuzetno važno za povijest Istre, poglavito stoga što se o središnjoj Istri, odnosno dijelu Istre koji je od 14. stoljeća do 1918. bio u sastavu Austrije daleko manje piše nego priobalnoj, tzv. mletačkoj Istri. Stoga će među koricama

Glas Istre

ONLINE
IZDANJE
.....
klikni i
isprobaj

ove lijepo uređene knjige mnogi naći zanimljive podatke koji upotpunjuju mozaik istarske povijesti. Zahvaljujući Markusu Leidecku i Biserki Budicin koja je radila na transkripciji rukopisa, istarska je historiografija dobila jedno vrijedno i izuzetno značajno djelo u čijem su nastanku korišteni arhivski izvori iz Hrvatske, Austrije i Slovenije. (Napisao i snimio Mirjan RIMANIĆ)

Podijeli: [f Facebook](#) [t Twiter](#)

▶ VIŠE S WEBA

2 minute posla da uštedite čak do 20% novca na gorivo. Zar to zabranjuju?

Nakon što je Grmoji poručio da 'odj*be', Đakić: Neću mu se ispričati, ne možemo tolerirati teroriziranje

Ubrzaj metabolizam! Očisti organizam i provjeri kako pomaže kod gubitka kilograma

Mediji krive Penavu za tučnjavu vukovarskih srednjoškolaca, on odgovara: To su teze SDSS-a, oni kreiraju kaos

Novi trend, flasteri koji pomažu pri mršavljenju. Provjeri!

U Australiji se od vrućine tope ceste

Kako nadvladati bol u zglobovima jednom zauvijek? Vrlo je jednostavno. Pogledajte...

Bačić o ponašanju zastupnika u Saboru: HDZ-ovci su svakako najbolji

Tableta koja pomaže kod mršavljenja preplavila hrvatsko tržište. Žene su sve zgodnije

[Politika Kolačića](#)

[Politika privatnosti](#)

[Uvjeti korištenja Marketing](#)

[Impresum](#)

[Kontakt](#)

[Pošalji vijest](#)

[Predaja malih oglasa / Predaja osmrtnica](#)

[Tiskano izdanje](#)

2018. - glasistre.hr

Glas Istre

ONLINE IZDANJE

.....

klikni i isprobaj